

**PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI**
DONARÁ AL MENOS ÒNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

E. ARRIETA.

Músich dels que volan alt
tè una inspiració divina
y ha lograt ferse immortal
solzament ab la Marina.

MURMURACIONS.

COLOQUI AL AIRE LIBRE.

—¡Senyora Calamanda! ¡senyora Calamanda!
¿Ahónt vá tan depressa? Sembla que vaji á buscar
una llevadora...

—¡Calli, dona, calli, qu' estich que no hi veig
de cap ull! Me'n vaig á trobar l' arcalde de barri.
¿No sab lo pue passa?

—¡Qué vol que sápig, pobra de mí!

—¡Esgarr'fis! Vosté ja ha estat á casa algunas
vegadas...

—Sí senyora...

—Pues ara l' amo de la casa, 'l grandíssim mu-
rri, me l' ha apujat

—¡Qué diu, dona!

—Si senyora, lo que sent: me l' ha apujat de
tres pessetas cada mes.

—¡Pero aixó es una picardía! ¿Per qué no 's
muda?

—¡Y qué m' haig de mudar, dona, qué m' haig
de mudar! ¿Ahónt lo trobaré un pís tan barato?
Per xó me 'n vaig á explicarho al arcalde del
barri. ¡Oy! que vè bé. ¿Sab qui es l' arcalde ara?

—¿No ho sab?

—No senyora.

—Y donchs ¿ahónt anava sense sapiguerho?

—¡Que sè jo! Ho hauría preguntat á qualsevol
municipal, ó á una castanyera.

—Pues ja li diré jo: ¿sab aquell vaquer del cantó
que 's diu Tófol?

—Sí... ¿aquell es l' arcalde?

—No, ja veurá. Al ser al cantó, tombi, y á mitj
carrè, poch més ó menos, trobará un betas y fils.

—Ja hi caych: es una botiga pintada de ver-
mell, ab un lletrero molt gros sobre la portalada.
Hi corro desseguida...

—Vingui, dona, vingui: es que l' arcalde no es lo betas y fils...

—¿Donchs qui es?

—Es un senyor que viu á la escala del costat, al primer pís

—Bueno, ab aquestas entressenyas ja 'n tinch prou.

—¿Oh! Es que encara que hi vaji no 'n treurá res.

—¿Ay, ay, ¿per qué? ¿vol dir que l' arcalde no 'm donará la rahò? ¿Prou l' esgarrapol!

—No, no es aixó: vull dir que no 's cansi ananthi, perque ara l' arcalde es fora de Barcelona desde dimars. Jo ho sè perque la mèva gran hi cus, y ahir, tot sopant, ho explicava.

—Aixís si que hauria fet lo viatge inútil: tan se val que no hi vaji.

—Ni quan ell sigui aquí, tampoch.

—¿Bo! ¿per qué?

—¿Vol que li sigui franca? Donchs lo tal arcalde es un calsassas, un bobo com una casa. S' escoltará tot lo que vosté li expliqui, dirá que tè rahò, que sesta que ballesta, que patantim que patantim; pero lo qu' es las tres pessetas... ¿no ha dit que son tres pessetas?

—Si senyora: com tres mallas.

—Pues lo qu' es las tres pessetas que li han apujat, ja no las hi treurán.

—¿Bè! ¿si qu' estém ben guarnits! ¿Es dir que aquí ja no hi ha justicia! Donchs ¿per qué serveixen los arcaldes de barri?

—L' home de casa diu que no serveixen més que per fè 'l maco per las professons y besamanos, y acompanyar á n' aquest... al arcalde principal... ¿cóm li diuen!... ara no me 'n recordo... ¡y tan que 'l sento anomenar!

—¿Rius y Xiulet?

—Crech que sí.

—Com hi ha mon, ja li dich que 'ls pobres estém ben frescos.

—Y com més anirém, pitjor.

—Escolti, ¿qu' es veritat aixó que diuen de que 'l món s' acaba?

—¿D' hont ho ha tret vosté?

—Ja veurá: á sota de casa hi ha una senyora que intervé molt á Sant Just, y ahir mateix m' ho explicava. Diu qu' entre 'ls capellans, tot ne va plè.

—¿D' aixó de la fi del món?

—Sí, d' aixó: no sè qué diu que ha de succehir; crech que aquestos de la flamarada ho passarán tot á degüello y calarán foch á tot arréu.

—¿Ah! Vel'hi aquí perque avuy lo de casa, llegint un paperot, deya que li sembla que aviat ballarém.

—¿Aqui?

—Es á dir, per ara crech que comensarán á Fransa...

—¿Ah! Sí; també me 'n va parlar de Fransa la de sota de casa. ¿Oh! Va explicarme cosas que fan escriuir.

—Veyám, cóntim'ho, cóntim'ho: potser es lo mateix que ha dit l' mèu home.

—¿Que sè jo! Ni tampoch ho sè. Diu que á Fransa tot está perdut y que allí tothom fa lo que li dona la gana. Crech que no hi ha rey, ni tropa, ni municipals. Ningú treballa, ningú paga lloguer del pís... ¿Veu? aixó sí que també m' agradaría. ¿Hont s' es vist apujarme de tres pessetas una habitació com aquella?

—Vaji dihent...

—¿De qué?

—Aixó, lo que li va explicar la de sota.

—¿Ah, sí! Bueno; després va dirme que allí 'ls homes se casan ab tantas donas com volen.

—¿Ay, los pocas-vergonyas! ¿Y las donas?

—Diu que també poden casarse ab tots los homes que 'ls hi dongui la *royal* gana.

—¿Ah! Bueno, aixís encare...

—Després diu que allí ja no hi ha iglesias, ni sants, ni res, y que 'ls capellans, per guanyarse la vida, han de llogarse pera arrossegar tranvías ó escurar xameneyas.

—¿Jesús, María, Joseph!

—¿Que no es aixó mateix lo que li ha explicat lo sèu marit?

—Nó, no s' ha allargat tant: no més ha dit.— Me sembla que aviat ballarém; aixó de Fransa s' embruta.

—Pot ser ho deya pèls capellans que fan d' escura-xemeneyas...

—No sè, no li he pogut treure cap més paraula de la boca.

—¿Que no es de mena enrahonador lo sèu home?

—¿Cá! Mès aixut que un escardot.

—Bèn diferent del de casa. En tot lo dia no calla.

—¿Sempre sobre de vosté?

—¿Pse! Algunas vegadas ja 'ns piquém las crestas; pero, nó, la sèva xarramenta la guarda principalmente per otras cosas. Ara, verbi-gracia: no més li sentirá que renegar d' aixó... de la... ¿sab, alló que fan al *Parca*?

—¿L' asposició?

—¿Justa! De l' asposició. ¿Si 'n surten de disbarats per aquella boca! Diu que l' Ajuntament no vol res mes que fanalejar, que será la ruina de Barcelona, ¡qué sè jo lo que s' embolica!

—Ja te rahò, ja! Lo mateix diu lo mèu.

—¿Qué sab qu' es vosté aixó de l' asposició?

—Del cert, nó; perque jo no n' hi vist més que una de figuras de cera que van fer al davant de ca 'n Gibert anys há; pero casi bè m' ho penso. Deurá ser uua cosa com un teatro, pero més gran.

—¿Ah! Ja ho entench. Y deurán ferhi comedias y funcions, ab fochs artificials, tiros y canonadas.

—Crech que sí.

—¿Oh! Y ara que parlém de canonadas, ¿que sab qué *resignavan* las que han tirat aquestos dias?

—Diu que arribava 'l germá de la reyna.

—¿Sí? ¿Quan arriba un germá de la reyna tiran canonadas?

—Per supuesto.

—Pues no n' han arribat pochs de germans sèus de quinze dias á aquesta part. Jo, al menos, hi sentit tirar quinze ó setze vegadas.

—¿Que no va anar á la plassa de Sant Jaume un d' aquells vespres?

—¿A qué fer?

—¿Oh! Va haverhi coros y música y fochs de *mangala*.

—¿Y per qué era tot aixó?

—Si vol que li digui la veritat, ni tampoch ho sè. Las noyas van comensar:—¿Anémhi, anémhi!—y no vaig tenir més remey que acompanyar-lashi. Un home dels que rodavan per allí, va dir que aquella festa 's feya perque al arcalde principal li havia sortit lo caixal del seny.

—¿Cá! ¿qué ho creu vosté?

—¿Qué sab una! Tenen unas cosas tan extranyas aquestos grossos. Vaja... es molt tardet... Estiga boneta.

—Fins a més veure... ¡Ah! Escolti: aixó de l' *asposició* que ha dit, ¿quin dia serà?

—¡Ah! Crech qu' encara no s' ha determinat bé.

—Y donchs, ¿cóm ho sabrém los pobres?

—¡Oh! D' aixó no 'n passi cuydado: diu que ja ho farán cridar pe 'l nunci.

A. MARCH.

LO NEGRE DE LA RIBA.

Ja saben de qui parlo.

Tots los que 'm llegeixin y tingan més de quinze anys lo coneixen de vista. Quan menos l' han sentit anomenar.

En lo andén baix de la Riba existían antes botigas y magatzéms que tenían molt tráfech.

En una d' aquestas botigas hi havia un boter que 's dedicava á la especialitat de construir bòtas pera l' aygua dolça que las embarcacions duyan á bordo. Se deya Bonjoch. Un antecessor d' aquest boter va ser qui va dar popularitat al *Negre de la Riba*, y ¡lley de las compensacions! lo *Negre de la Riba* va dar de sobras popularitat al boter, popularitat que 's va trasmetre á tots los seus descendents que van anar essent duenyos de la botiga.

Fem historia.

Lo Negre de la Riba formava part de la proa d' un barco; aquest barco, com tots, va arribar á fer ayguas; ja no tenia cura, y 'l propietari va fer estallar-lo y lo boter á qui m' he referit va comprar las desferras.

Entre mitj del fustám de la estallada embarcació y obrintse pas entre las costellas que havían sigut del barco, assomava una cama. Era la cama d' una figura que havia adornat la proa de la desdixada embarcació.

Lo boter va estirar aquella cama y va sortir un cos y una altra cama y uns brassos y un cap, tot de fusta junt ab la ex-proa y formant una sola pessa. Era la figura d' un negre. Era la que havia de ser més endavant lo *Negre de la Riba*.

Lo boter va tenir una idea lluminosa.

Va serrar la part de proa que res tenia que veure ab la figura; va deixarhi lo peu ó repissa que justificava la posició; va respectar algun altre detall y va colocar la escultura (perque jo 'n dich escultura) á la porta de casa seva.

Allí estava 'l *Negre*, presidint tot lo moviment de carga y descarga que 's feya á l' andén. Encare 'm sembla que 'l veig.

L' avi 'm va portar un dia á passejar pe 'l moll. Va cridar-me la atenció aquella figura.

—¿Qu' es aquest ninot?—vaig preguntar al avi.

—Es lo *Negre de la Riba*,—va contestarme.—No tingas por: es un *negre* que no parla.—

Desde llavoras no l' he olvidat may més. Pero tampoch m' he olvidat de las paraulas del avi.—Es un *negre* que no parla—me va dir. Quan, després de tants anys, m' ha entrat la reflexió, comprench que era una sórt que 'l *Negre* no parlés.

¡Si hagués pogut parlar!

Ell veyá continuament desembarcar barcos y més barcos. Tenia 'ls ulls pintats y no obstant ho veyá. Y ab los ulls pintats y tot, veyá lo que no veyan ab los ulls naturals los vistas de la Aduana ni 'ls carrabiners.

¡Si hagués pogut parlar!

Un dia va veure passejar per davant seu uns senyors que tothom los hi feya barretada.—Don Fulano, va.—don Mengano, ve.—¡Senyor marqués A.!—Senyor marqués B.—Y 'ls que tal deyan, anomenavan noms qu' ell havia sentit pronunciar sense cap respecte. Fins coneixia de quan navegava á las personas que 's deyan aquells noms, y 'l va sorprendre que 'ls tractessin de excelencias.

Com que en lo món hi ha més mar que terra y 'l *Negre de la Riba* havia corregut tot lo mar, es natural que tenia la experiencia del que ha corregut més de mitj món. Ell coneixia aquells senyors y marquesos de quan feyan lo negoci de comprar y vendre negres.

¡Quántas vegadas lo *Negre* de fusta, servint de proa havia passat frech á frech de algun barco ab cargament de carn y ossos! ¡Quántas vegadas havia vist en la cuberta de algun d' aquells barcos la figura del negrero que després veyá passejarse per la Riba ab barret de copa alta y rebent los saludos y adulacions dels que 'l rodejavan!

Aixó y 'l contrabando no podían menos de tenirlo esgarriat.

Un carrabiner vell me contava l' altre dia que algunas nits, estant de servici al moll, li havia semblat sentir que 'l *Negre* parlava ab Neptuno; ab lo Neptuno de pedra qu' existeix encare en dit andén, prop d' allí ahont hi havia lo *Negre de la Riba*.

La estatua de Neptuno (ho conta 'l carrabiner), en las nits foscas se girava de cara al *Negre*.

Y enrahonavan baix, baixet, molt baixet.

Y quan més lo silenci de la nit contrastava ab lo tarrabastall que durant lo dia hi havia en aquell lloch, las dos estatuas se confiavan las sèvas cosas, y murmuravan... y Neptuno deya que si era de pedra es que l' havían fet tornar de pedra las cosas que havia vist; y 'l *Negre de la Riba* assegurava que avants no era negre. Deya que havia sigut blanch, molt blanch; pero que havia vist cosas que l' havían fet tornar blau, y que á forsa de tornarse blau 's va quedar negre.

Y aixís parlavan y contavan *cuents*; pero de repent lo *Negre* callava y Neptuno se girava d' esquena á terra tornant á mirar al mar. Era que arribava una llanxa ab contrabando y Neptuno deya al *Negre*, ab certa sorna:—No t' emboliquis.

Lo Negre de la Riba fora un bon historiador de la Marina espanyola. ¡Quántas vegadas ha sentit parlar de *Méndez Núñez* á valents marinos que varen trobarse en lo combat del Callao!

¡Quántas historias de nostres mars guarda en lo seu cap de fusta!

Ell va veure com s' embarcavan los voluntaris catalans, y al sentir lo crit de «¡Al Africa minyons!» l' entusiasme per poch lo torna estellas.

Ell va veure arribar triufants á aquells voluntaris, y hauria baixat á abraçarlos ab entusiasme si no haguessin sigut los claus dinals que 'l tenían clavat á la paret.

Tambè va veure marxar, y no ab entusiasme, als voluntaris de Cuba. ¡Quánt ne va veure embarcar! ¡Quánt poch ne veig tornar!

Un dia una ordre superior va fer desapareixe tots los magatzéms, botigas y barracas de aquell andén baix. Ab ells va desapareixe 'l célebre *Negre de la Riba*.

La humanitat desagradada no va cuidar-se de

saber lo seu paradero. ¿Qué va ser d' ell? Jo ho he sapigut.

De la Riba va anar á parar á un dels magatzems de botas que hi ha adossats al Torin. Dintre la botiga ó magatzem se l' hi va fer una capella; pero 's veu que 'l *Negre* allí no hi estava bè.

Tal vegada era massa civilisat pera estarse com aquell qui diu en la Plassa de Toros. Per altra part no feya per ell estarse tancat dintre una casa. No va parar hasta que va serne fora, y de allí va anar nostre héroe á la portalada d' un boter del Cementiri.

Tampoch allí va estarse gayre temps, y va passar llavoras á casa d' un altre boter establert en la barriada de Sant Martí, coneguda per *Ciutat de 'n Nyoca*.

Crech que tots aquests boters que van tenirlo perteneixian á la familia Bonjoch.

Entremitj d' un d' aquells cambis de domicili, van anarlo á buscar pera que presidís un ball que 's va donar en la Barceloneta. Ab tal motiu lo escultor Gamot va posarli de guix lo peu y la mà que l' hi faltavan. Aquella mà dreta que si l' hagués tinguda quan era á la Riba, potser algun dia hauria fet us de la destal que duya á la cintura contra matuteros y contrabandistas.

•••••
* * *
¿Ha desaparecut lo *Negre de la Riba*?—No.

En una fàbrica de botas del carrer de Castillejos, n.º 8, sobre la portalada, s' hi va fer una capelleta. En ella hi ha colocat lo *Negre* ab lo seu vestit blau y faixa blanca y ab aquella mateixa destal que may ha pogut fer servir. L' hi torna á faltar la mà dreta.

Allí s' está fa uns vuyt anys ab una cama alsada (li falta la repissa), posició que tant pot significar que balla rihentse de la humanitat, com que dona una puntada de peu á la EXPOSICIÓ UNIVERSAL, quals obras mira 'l *Negre* per sobre de las casas baixas que tè al frente.

Lo boter que va encarregar-se'n y l' hi va fer la capella, també 's deya Bonjoch (Francisco). Va morir fa set ó vuyt senmanas; pero 'ls seus successors se proposan no tocar may més d' aquell puesto al *Negre de la Riba*.

Allí al menos respira l' ayre libre. No veu lo mar ni sisquiera 'l Bogatell que passa per darrera de casa séva; pero ja veu la mar de sots y fanch que hi ha per aquells barris encare no cauhen quatre gotas.

•••••
* * *
Lectors: si may aneu al Cementiri vell, al arribar frente 'ls Doks, giréu los ulls cap á la esquerra. Veuréu un carrer bastant ample. Es lo carrer de Castillejos.

Dintre d' ell, á la dreta y á tres ó quatre portas, sobre un portal gran, trobaréu al antich y digne rival del célebre Sant Llorens de la Tapineria, al testimoni de nostras glorias marinescas, al popular héroe de la Ciutat dels Comtes, al *NEGRE DE LA RIBA*.

JOAN MOLAS Y CASAS.

«EN BUSCA DE CONSONANTS.»

SONET.

A coll y bé 'ls cabells, groga la cara,
endarrera 'l barret com si fès nosa,

enterbolit lo front, mirada ansiosa,
caminar indecís que á toms se para,

si algun dia aquest *ser de faixa* rara
topès ab tú distret,—qu' es fácil cosa
y 't xatès l' ull de poll, ab veu rabiosa
no reneguis pas d' ell, ni de sa mare,

compadéixel ans bè per sa locura
que 'l trasporta en un món que ningú habita,
y considera al fi, si tant t' apura,
que eix *ente* que vesteix paltó ó livita,
es un *Vate* que corra Seca y Meca
buscant un *Consonant* que acabi ab teca.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

LA MÉVA XICOTA.

I.

Se diu Antonieta y es guanterera.

Tè divuit anys, cabell negre com tinta xina, cara com no n' hi ha d' altra, mirada eléctrica, llabis com clavells humits, un cos molt ben tallat, sal que li sobra. *¡nada!* qu' es la dona més caya que corra per aquests mons. Jo la tinch encisada: quan jo parlo, sembla qu' enrahoni Déu. ¡M' escolta embadalida!

Y pensar que ahir un benehit, un envejós que viu á la nostra escala, va tenir l' atreviment de venir á xiularme las orellas, dihent que si ella fa algun cas de mí, no es per laméva figura, sinó pe 'ls quartos; que 'm tè embobadit y que obri l' ull, y no sè quantas tonterías més.

—¡Carcamall vaig respóndreli jo—¿que te has figurat que l' Antonieta es una qualsevol?... ¡Poca solta! Més valdría que 't cuidessis de tú en lloch de anar á tirar tacas sobre 'ls altres.

Y 'l vaig plantar.

Lo méu *queto*, quan olorá mos amors ab la humil guanterera, 's va posar fet un moro. ¡Que s' han cregut! qu' es aixó de guanteras, si jo podia trobar una duquesa ó una reina!

¡Amigo! va esser necessari que 'l nostre metje (qu' es poch ó molt parent), li fes veure que cas de contrariarme d' aquell modo, anava á riscos de quedarse sense hereu, y com que 'l pare, vist de dins, es un tros de pá, va acabar pera dar-me formal consentiment.

Desde aquell dia, que un servidor de vostés, viu completament felis.

II.

Ja voldría que fos ben fosch: allá envers las nou es l' hora que tinch entrada á casa d' ella.

Recolzadets los dos á la galeria en mitj de las flors, nos passen las horas com si anessin pe 'l telégrafo.

Allá parlém de la lluna, de las estrelles, del rossinyol que 's posa al jardí vehí, del temps, del porvenir...

Avuy sospito que tindrem *morritos*. No es res, ¿saben? pero li vull tirar una *llamada* y donarli á comprendre que no es del méu agrado que aquell *tipet* la esperi y la acompanyi tant sovint... Déixinse, que tota la sentmana dura.

Com l' Antonieta treballa á la guanteria de aquí l' enfront, desde 'l balcó ho reparo. Ni qué ho fes expressament: á la cayguda de la tarde, qu' ellas acostuman á plegar, dona la casualitat que ell també passa per aquí 'l davant.

—Va comensar per posárseli al darrera: pero avuy ja li anava al costat.

—Francament, aixó ja comensa á disgustarme, que á mí encara no m' ho ha permés may anarla á acompanyar; sempre se m' ha excusat dihent que si á son pare li sab tant greu que vagi ab homes, que si *esto* que si l' *otro*...

Per fortuna estich seguríssim de l' afecte inmens que 'm professa y que bastará que jo li fassa una lleugera advertencia pera enviar á dida al gomós impertinent.

Y no 's creguin, per altra part aquest xitxarel-lo, es un tipo que no val dos quartos: groch com un canari y més prim que un fil-ferro. Es elegant, aixó sí que fora

A LA CANTONADA.

—Castanyera ¿que no hi es lo municipal?
 —No: en aquesta hora sol ser á estudi.
 —¡Ay, ay! ¿tan gran y va á estudi?
 —Sí, dona; crech que li ensenyan á parlar foraster.

quitarli, sembla que l' hajan retallat de un figurin de sastreria... pero res més.

¡Carambas! ¿cóm passa 'l temps! ¡tres quarts de nou!
 ¡Bah! 'ns hi comensarem á acostar.

III.

...«Mira, Antonieta, no t' ofenguis, ni suspiris aixís: ja sabs que si t' ho dich tot aixó, es de tant que 't vull; no es que dupli de tú; es sols pera evitar que 'm vingan recados de que si tú aixó ó alló, y ademés, tú compendrás que si 'l mèu pare se adona de aquest ayga-lisa que se 't posa al costat, encare que tú digas que no te 'l pots treure, 'm mouría un xivarri y tal vegada tornariam á las andadas. Créume, Antonieta, pel nostre bè 't ho demano, espólsat aquest mosquit y tot estarà acabat...

¡Bah! ¡ja estás enfadada! ¿per qué no contestas? ¡Vaja, dona, no te las peguis tant fortas!.. Fins aquí, ¿qué t' hi dit? ¿No veus que 't renyo rihent? ¡Per l' amor de Dèu? Mira que 'm farás posar de mal humor.

¿Qué t' has proposat noya? ¿vols mortificarme? ¿vols ferme estar gelós? Respon, dona.

...Pero. ¿qué tens? ¿estás mala? ¡Antonieta! ¡Antonieta!... veyám, encendré un misto...

Mal... (Senyó, perdoneume), 'm puch esgargamellar predicant, si está dormida com un soch.

ANDRESILLO.

GELOSÍA.

¡Qu' es extrany! No sè que 'm passa
 cada vegada que 't miro,
 que sense volguer suspiro
 y sento que 'l cor se 'm glassa.
 ¿Es perque t' estimo massa?
 ¿Es perque tú indiferent
 no tens ni un sol sentiment
 per mimvar la mèva pena?
 No ho sè, pero sí sè nena
 qu' es tèu tot mon pensament.

Gelós estich de la terra
 que sosté tanta hermosura,
 y fins ab ta sepultura
 per zelos tindria guerra.
 Tant ab mi l' amor s' aferra,
 qu' es ma constant fantasia;
 y si vegès algun día
 que de veras ó de broma
 't perseguís algun home,
 no ho duplis, jo... fugiria.

J. GOT ANGUERA.

LA CANTONADA
ESCENA CONJUGAL.

ELL:—¿Qui soch?

ELLA:—¡Un ximple!

Miró
87

LLIBRES.

LA BONA GENT.—*Novel·ta de costums* de D. BONAVENTURA BASSEGODA.—Aquest llibre que forma un elegantíssim volúm, com tots los que publica *La Il·lustració catalana*, es una obra senzilla y agradosa, en la qual s' hi entrevéu alguna cosa de la vida del poble catalá en las poblacions fabrils de segon ordre.

Destinada al certámen literari de Sant Martí de Provensals, ahont guanyá 'l premi ofert per un industrial acaudalat, ha de obehir necessàriament al péu forsat del tema, de combatre certes preocupacions y condemnar certs vicis, enaltint de pas la honradés y las virtuts de la gent treballadora. Aquesta tendència digna d' elogi baix l' aspecte moral, cohibeix en part l' espontaneïtat del escriptor, lo qual se limita á presentar lo contrast que ofereixen algunas familias vehinas.

L' acció, donchs, resulta senzillíssima, casi infantil, y apenas desperta interés. Los tipos, en cambi, están ben entesos, essent susceptibles de major desarrollo. Y en quan al llenguatge y á la forma literaria son dignes del bon lloch qu' entre 'ls escriptors catalans ocupa 'l Sr. Bassegoda.

LO QUE SON LOS CURAS, per el cura JUAN MESLIER. Dihent que aquesta obra forma part de la *Biblioteca del Motín*, valent periódich anti-clerical, que está sempre á la que salta, se compendrà lo género de l' obra y 'ls seus propòsits y tendències.

Diu un proverbí castellá *No hay peor cuña que la del mismo palo*, qu' es com si en lo cas present diguesim: «No hi ha pitjor enemich del clero que un capellá cansat de dur sotana.» *Joan Meslier*, per consegüent, coneix millor que ningú los punts flachs y vulnerables de una classe á la qual ell va pertanyer, y ab una valentia extraordinaria arremet contra ella y l' ataca vigorosament ab gran copia de datos, arguments y racionis. Respecte al clero, lo llibre de que 'ns ocupém es un torpedó formidable.

Ara, respecte als que no duhen sotana y desitjan penetrar l' essencia íntima de determinadas institucions y coneixe 'l fondo de las cosas eclesiásticas, *Lo que son las curas*, es una navaja molt fina y molt propia per afeytar la llana del clatell per molt tou que n' hi haja.

LA PALOMA.—ADÁN, EL PINTOR CALABRÉS, por *A. Dumas, pare*.—Aquestas dos novel·tas están escritas ab aquella abundancia, facilitat y facundia características del seu autor, y tenen també un atractiu irresistible. Per lo tant felicitem una vegada més al actiu é intelligent editor Sr. Tasso, que al donarlas á llum, correctament traduhtas, y editadas en uns tomos molt elegants, al preu inverossímil de una pesseta, presta un verdader servey á las personas amigas de ferse á poch cost una biblioteca amena y escullida.—RATA SABIA.

UN VELL VERT.

La bisca en tot l' escenari y no la sè trobá en lloch; no més veig bultos y sombras y moviments pèls recons.

UN ALTERCAT.

Un gitano l' altre dia molt fortas qüestions tenia ab un mano molt astut que per *Panxo* es conegut y es un pinxo de valia.

Lo gitano que portava una *punxa*, amenassava al pinxo, plé de furor, y armantse aquest de valor altra *teya* li ensenyava.

Mes, no poguent ja aguantar sa ira, tal *safarranxo* entre tots dos se va armar, que 'l gitano va *punxar* la panxa del pinxo Panxo.

J. STARAMSA.

TEATROS

PRINCIPAL.

Altra vegada la falta de una bona inteligencia entre 'ls empresaris, que dona per resultat que 's verifiquin distints estrenos en una mateixa nit, me priva de ocupar-me oportunament de la traducció del drama *Frou-frou*, estrenada al *Teatro Principal*, al mateix temps que á *Romea* se verificava l' estreno del drama catalá *La pena de mort*.

Deixém donchs la producció francesa, per la senmana próxima.

LICEO.

Lo Freyschütz.

¡Quín talentarro tenia 'l mestre Weber!... La seva ópera millor, per més que dugui un nom enrevessat que traduht al catalá significa *Lo casador-franch* está escrita ab una claretat y ab primor extraordinaris, que no decauhen un sol moment, desde 'l principi al final. Més que una ópera sembla un escampall de perlas y pedras preciosas. Tanta riquesa assombra.

Y aixís y tot, quan se posa en escena no hi ha empentas al teatro ni molt menos, degut aixó á que 'l menjar fi no está al alcans de tots los paladars.

L' afició á assistir als espectacles lírics no pot traduirse sempre per amor á la música. Per la majoria del públich tèn més importancia 'l cant, y sobre tot lo tenor, que 'l compositor que escriu una obra mestra. La inspiració queda supeditada á la gimnástica de gargamella. Una nota inverossímil s' aplaudeix ab més entusiasme que una melodia baixada del cel del art.

Aixís es lo mon.

Aquesta vegada l' ópera de Weber ha trobat una interpretació molt satisfactoria.

Com en tots los treballs genials, en lo *Freyschütz* lo conjunt priva sobre 'ls detalls, y dihent que l' execució, baix la batuta inmillorable del mestre Goula, sortí ajustadíssima, haurém con-

signat ab quan de gust hem assistit á la representació.

¡Llástima que la direcció escénica—com de costum en aquest teatro—no corresponga ni remotament á la importancia de l' ópera 'Comensant per los trajos dels artistas y dels coros, en los quals los sigles se donan clatelladas y acabant per la tramoya del final del acte segon, que en lloch de ser fantástica com deuría, resulta pueril y ridícula, es menester aclucarse, perque la vista anantse'n pèl costat cómich, no fassa mala obra al oído, embelessat sentint maravellas y més maravellas.

La Sra. Kupfer cantá la part de Agata ab verdader talent, esforsantse en fer ressortir las bellas de la partitura. Fou molt aplaudida y 's veié obligada á repetir la hermosa pregaria del acte segon.

La Sra. Más feu una criada molt discreta, cantant ab acert totas las pessas, y en especial l' arieta del acte segon.

Ab tot y que 'l Sr. Garulli desempeñava per primera vegada 'l difícil paper de Max, notántseli en alguns moments certa falta de seguretat, demostrá no obstant ser un artista de recursos, y realsá de una manera especial las pessas de conjunt, féntnoslas sentir—pot dirse—per primera vegada. En lo terceto corejat y en l' aria del acte primer y sobre tot en lo terceto del segon acte 's portá com un home. Garulli no es un tenor brillant; pero té inteligencia y bon gust y ademés sab acomodar-se perfectament al carácter de la música que interpreta.

Si 'l Sr. Visconti vol lluhirse, canti 'l paper de Gaspar ab preferencia á qualsevol altre. En l' ópera de Weber es allá hont l' hém vist més acertat. Lo públich va deixar de aplaudirli 'l brindis

del acte primer, que l' any passat li feya repetir en totas las representacions; pero en cambi l' aplaudí molt y ab justicia en l' aria del final del mateix acte.

Los partiquins cantaren regularment.

De aquells coros tant típics que abundan en tota la partitura, casi tots foren rebuts ab aplauso y un, lo que segueix al terceto del acte primer, tingué de repetir-se.

La orquesta, admirable.

Diumenje á la tarde hi hagué en aquest teatro un plé á vessar.

Se cantavan los *Hugonots* per la Cepeda y en Marconi, y 'ls filarmónichs que no poden retirar tart, van rescabalar-se á tutiplé.

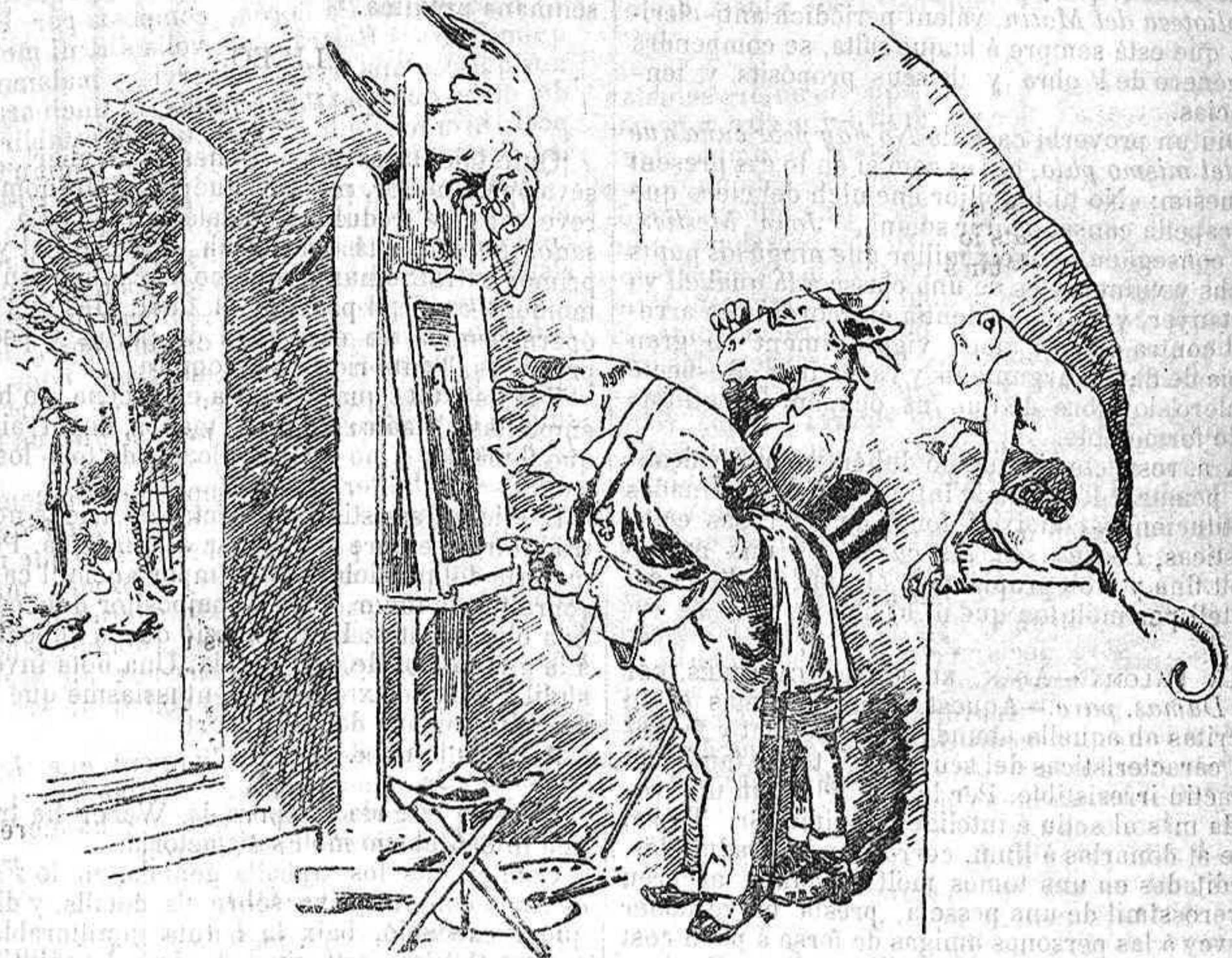
ROMEA.

LA PENA DE MORT.

Pocas ideas tan simpáticas al sentiment general del públich, com l' abolicció de la pena de mort; per consegüent no es d' extranyar que la nit del dimars estigués plé de gom á gom lo *Teatro Romea*, ad motiu del estreno de la última producció dels Srs. Soler y Martí y Folguera. La mateixa angunia ab qu' estava 'l públich del galliner, que ab alguna freqüencia interrompia la representació de l' obra, perjudicá no poch l' éxit de la mateixa.

L' argument es senzill. Un jove de bè y plé de bons sentiments se troba acusat de haver comés un assassinat y está pròxim á ser condemnat á mort. Totas las probas parlan en contra d' ell, y ell mateix no 's defensa, per recaure la culpa en un amich seu, un marino qu' en un naufragi va salvarli la vida y ademés la vida de la

CRÍTICHS DEL ART.

—¡Pse. No está mal aixó. ¡Veig que 'ls homes comensan á espavillarse!...

sèva mare. Hi ha que tenir en compte que l'interfecte era acreeador del acusat y aixó agrava las circumstancias del crim: al mateix temps havia atentat á l'honra del marino, y aquest va matarlo per venjar-se.

Lo president del tribunal té una filla, la qual mantenia relacions amorosas ab l'acusat, y com es natural, creu per intuició del cor, en la sèva ignocencia. Es impossible que un jove plé de nobles sentiments, siga un miserable assessí. Si 'l condemnan á morir, ella morirá de pena.

En aixó 'l verdader assessí, gravement malalt de un aneurisma, se presenta al president del Tribunal, y baix paraula de honor de que aquest no farà us de las revelacions que tracta de ferli, se declara autor del crim y explica las circumstancias del mateix. Lo president que li ha dat sa paraula honrada, se persuadeix de la ignocencia del pobre acusat, del amant de la sèva filla; pero com no pot fer us de las probas, sense atentar á la paraula empenyada, se troba en un gran conflicte.

En va busca medis per sortirne, no 'n troba cap. La vida de un ignocent; la vida de la sèva propia filla están amenassadas, y ell no pot salvarlas, sense faltar al sèu honor. Arriba fins á convence al fiscal acusador; pero no logra girar del mateix modo als dos magistrats que ab ell forman lo tribunal que ha de dictar sentencia, quan á lo millor dels sèus apuros, se presenta 'l marino, en un estat gravíssim, y entre 'l barboteig de l'agonía, renova davant de tots la sèva confessió, declarantse l'únic y verdader culpable. La alegría dels circumstants dura poca estona, porque 'l prés, ó siga 'l jove ignocent, ha mort també, casi al mateix temps, en la presó, es de creure que de passió de ánimo.

Tal es l'argument de *La pena de mort*, despullat de incidents; la ressenya que n'acabém de fer constituheix lo moll del ós de aquest drama.

¿Queda resolta la tassis que 'ls autors semblan proposarse, á jutjar pel títol? En nostre concepte no del tot. Millor qu' en aquest assumpto algun tant inverossímil, hi ha 'ls gèrmens de un drama verdader, en la historia que ab magnífichs versos conta als magistrats lo atribulat president, de un fill que per no delatar á la sèva mare, pujá tranquil los grahóns del patíbul y morí ignocent y resignat. Aquí si que hi ha un drama contra la odiada pena de mort. ¿Es una verdadera llástima que 'ls Srs. Martí y Folguera y Soler hajan desperdiat aquest assumpto vigorós y humá, relegantlo á una senzilla relació, y qu' en cambi hajan adoptat aquell en que menos podían lluhirse!

Perque si 's compren fins á cert punt que un cor noble, per agraument, se resigni á morir en lloch de un sèu amich, no s' explica que aquest fassa lo que fa en Rogent de *La pena de mort*. ¿A qué confessarse culpable, exigint que no 's fassa cap ús de la sèva declaració? ¿Qué 's proposa al obrar aixís? ¿Salvar al amich que se sacrifica tant noblement per ell? Llavors ¿per qué no facilita al mateix temps los medis de lograrho? Una de dos: ó es un miserable y en aquest cas, callará per escapar-se, ó es un home honrat, y en tal cas, no deixarà las cosas á mitj fer, y lluny d'exigir, sense cap objecte presumible, la reserva á un home d'honor, ell mateix se delatará davant de tot lo mon, tant més quan la pena que li correspondria per haver matat á un home que va deshonorarlo, no sería may tant grave com la que ha de im-

sarse al criminal que mata fredament á un sèu acreeador.

De manera que, sense perill de perdre la vida, podria rescatar la de un ignocent.

Pero deixemnos de consideracions que 'ns portarian massa lluny, y consignem que precisament las tres escenas en que interve en Rogent, ab tot y resultar las més falsas del drama, son las que produheixen més ilusió. ¡Misteris del teatro! Y es que al espectacle lo públich hi va á sentir y no á capissar y á trencarse la closca, y la triple aparició de aquest personatge, possehedor del secret que constituheix lo nús del drama, romp la monotonia de moltes escenas anteriors, en que 'ls sentiments dels demés interlocutors se explayan y debaten llargament y casi sempre en va. Las tres escenas indicadas son tres sorpresas, una per cada acte, y estant lo paper confiat á un actor de la valia del Sr. Bonaplata, que fa una mort de un realisme espantós, l'efecte no pot menos de ser segur.

Los demés intérpretes se portaren perfectament dintre de sos respectius papers, tant la senyora Abella, com la Srta. Coello, lo mateix lo Sr Martí, que 'ls Srs. Isern y Soler, los quals donaren gran relleu als versos ben contornejats que abundan en lo drama.

Finalment, los Srs. Virgili y Valls, en sos papers epissódichs, contribuiren també al excelent conjunt.

Los autors, cridats á las taulas al final dels actes primer y segon, ho foren ab més insistencia y repetidament al terminarse l'espectacle.

Al consignar, en lo número passat que la comedieta *L'Espurna*, rebuda pel públich de *Romea* ab molt aplauso, era ab petites variacions *L'Etincelle* de Paillerón, composta per D. Joaquím Riera y Bertrán, no volia dir, ni molt menos que fós una traducció servil, y malament podria dirho quan no tenia medis, ni tinch ara tampoch, ni crech tenir may desitjos, d'establir entre las dugas obras un coteig detingut y minuciós.

Una atenta carta del Sr. Riera y Bertran me fa notar qu' entre la celebrada producció francesa y la sèva hi ha variacions essencials que consisteixen en: «diferencia en lo modo de conduhir l'argument, preparar lo desenllás y desenllassar la obreta; en un personatge original entre 'ls quatre que jugan en la acció, sent per consiguient originals totas las escenas en que ell intervé, resultant de aixó que ho son una meytat de las de *L'Espurna*.»

Transcrich literalment y sense un regateig, que semblaria quisquillós, las observacions del senyor Riera, qui per altra part ja sab que no he tingut intenció de mortificarlo lo més mínim. Acomodar una producció estrangera á la escena catalana, no solzament no es un delicte, sino un acte meritori, quan se procedeix ab acert, y aquest acert, lo testifica 'l públich ab los sèus aplausos.

Aixís donchs, desitjo cordialment que *L'Espurna* del Sr. Riera obtinga á Catalunya 'l mateix número de representacions que ha merescut á Fransa *L'Etincelle* de Paillerón.

TIVOLI.

S'espera ab ansietat molt legitima l'anunciat estreno de la sarsuela *Un rapto*, lletra de 'n Conrat Colomer y música del mestre Nicolau, que ab

tot y ser catalans tant l'un com l'altre, va estrenarse l'any passat á Madrid ab extraordinari aplausó.

Los trossos que se'n han tocat en los concerts d'Euterpe colocan en molt bon lloch al mestre Nicolau. No es de creure, donchs, que 'ns enganym, augurantli desde ara un verdader triunfo.

NOVEDATS

Los piés negros, es lo títol de un drama, y 'l nom de una associació de católichs irlandesos que etc., etc., etc.

Del argument no vulgan saberne res més, perque ni jo sabria explicarho, ni encare que l'expliqués, fora fácil que vostés l'arribessin á entendre.

Figúrinse un drama de *Odeón* plé de venenos, conspiracions, morts que ressucitan, deliris, locuras, pares que troban als seus fills, fills que troban als seus pares, tochs de corneta y de campana, y tiros, pero molts tiros.

L'autor extranger de *Los piés negros*, que se 'm figura que ja deu fer malvas qui sab lo temps, no va deixar res pels autors de *dramons* que vinguessin darrera d'ell.

L'obra resulta 'l *colmo de la horripilació*.

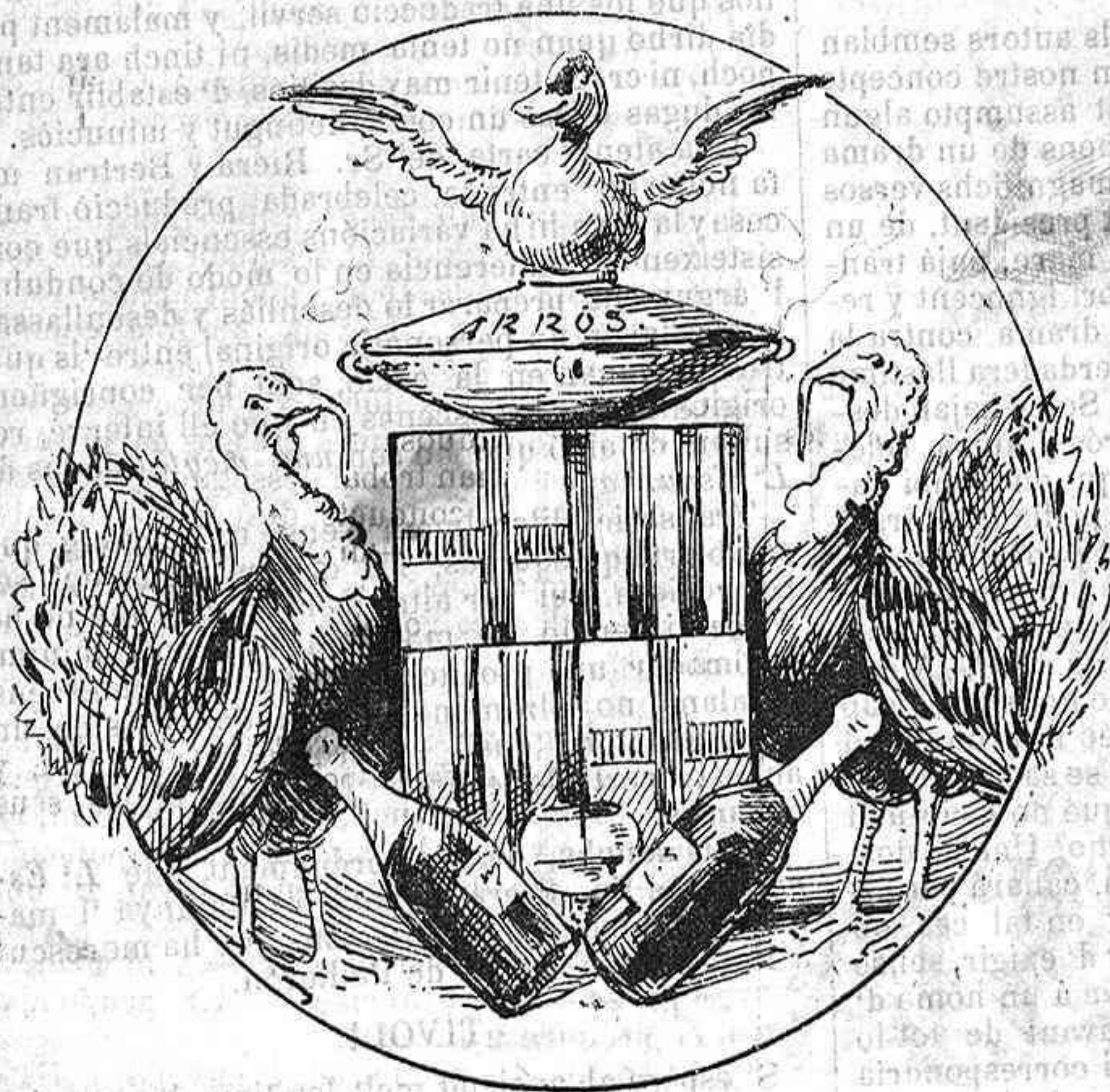
En aquest teatro está anunciada per avuy la inauguració de una sèrie de funcions catalanas, ab l'estreno de un arreglo titolat *La capota de palla*.

Veurem si aquesta capota 's fa de moda.

CATALUNYA Y ESPANYOL.

Ab motiu del *Ki-ki-ri-ki*, aquests dos teatros semblan un parell de galliners. La companyia de

UNA REFORMA INDISPENSABLE.

Nou escut d'armas del Hostal de la Vila.

sarsuela qual base son la Matheu y la Martí, en Colomer y en Moragas, van y venen del Passeig de Gracia á la Plassa de Catalunya; de la Plassa de Catalunya al Passeig de Gracia, al alegre crit de *Ki-ki-ri-ki*.

La picaresca producció francesa vestida y decorada igual que al estrenarse l'istiu passat, quan lo *Teatro de Catalunya* s'havia engalanat ab lo nom de *Eldorado*, ha sigut arreglada al catalá per l'intelligent actor Sr. Colomer, que ha sapigut omplirla de xistes, gracias y acudits al istil de la terra. Resultan, es veritat, una mica grollerots; hi ha molta sal de terrós, molt pebre sancer; pero 'l públich s'hi fa un panxó de riure, y aixó es precisament lo que 's tractava de demostrar.

Ademés, en l'arreglo, hi ha embutxacat lo senyor Colomer, un *couplet* grasiocíssim, que cada nit se fa repetir.

La execució surt molt ajustada. Es inútil dir que 'l Sr. Colomer, autor del arreglo, també com actor y director d'escena, es qui se 'n dú la palma.

CIRCO EQUESTRE.

Han tornat á reapareixe 'ls quatre toros amaestrats per en Diez.

Aixó com aperitiu, com absentia de la *Feria de Sevilla*, que, segons noticias serà una festa flamenca *por tóo lo alto*.

No deixa de ser oportuna la idea d'enviar á buscar, ara que 'ls frets comensan, un raig de sol de Andalusia.

N. N. N.

¡LO TEMPS NO PASSA!

Qui s'embarca una vegada, y molt més, si may ho ha fet, li sembla que 'l mar camina y que 'l barco s'está quiet. No observant com se trasmuda l'horizón continuament, s'imagina qu'aquell círcul es límit del món y 'l cel.

Al Sol véu sortir de l'aygua entre daurat y vermell, com s'aixeca á certa altura y com cau cap á Occident, y en la mar un'altra volta se fica y desapareix.....

¡Apariencias de la vista aberracions y res més! No es la mar la que camina, qui camina es la vaixell. Ni aquell círcul que contempla es límit de l'Univers, ni 'l sol surt de dintre l'aygua, ni s'alsa, ni descendeix, qu'es la Terra la que gira moventse en sentit invers.

Ilusions que compararse molt bè 's poden ab lo temps; al fixarnos qu'aquest passa ó rápit ó lentament, quan lo temps es inmutable, sens fi, ni comensament y tot lo infinit es lógich

TORNANT D' UN XEFLIS.

—¡Qu' es raro! No sè si 'l ví m' ha pujat al cap ó si es que han posat alguna cosa al pany...

qu' estiga sens moviment,
com l' espay també está fixo
per sè infinit y sè etern.

Com qu' absurdo es dí 'l contrari
tots á una convinguém,
que lo temps no es 'l que passa,
som nosaltres que passém.

P. TALLADAS.

Com que 'l treball escasseja y 'l ventre no escolta rahons, eran molts los obrers de las tres

classes de vapor, que, trobantse sense feyna, pensavan designar comissions que sortissen al carrer á implorar la caritat pública.

Aquest cop fatal ha vingut á sorprendre á don Francisco de Paula á lo millor dels seus somnis de grandesa.

Mentres se gronxava la sèva imaginació entreveient cascadas de milions y una vida de tiberis, una má invisible, al igual que en la còrt de Baltasar, trassava sobre 'ls murs, las tres espantosas inicials M. T. F. que si no volen dir com á Babilonia: *Manel. Thecel. Fare*, poden traduhirse per: *Miseria, Terror, Fam.*

—De cap manera s' ha de permetre que la culta Barcelona presencihi semblant espectacle!... vá exclamar lo ciudadá benemérit ab las patillas erissadas. Pero ¿cóm evitarho?

Y després de molt barrinar, ha trobat al últim un medi per entretenir la gana de las affigidas classes treballadoras; aquest medi consisteix en la repartició de una sopa.

L' honrat obrer se presentarà, cada hora d' ápat, ab la cassoleta als dits, á recullir la cullerada que se serveixi donarli 'l municipi.

Per lo demès no tindrà altra feyna que passejarse tot lo día de sol á sol, anar á veure com adelantan las obras de la Exposició, donar una pasadeta á ca la Ciutat ahont al últim se construhirá l' escala de honor y 's restaurará 'l salò de Cent, y l' endemá de un banquet oficial, fins li deixarán visitar la taula, perque pensant ab las exquisitats allí acumuladas, la sopa li passi més bè.

Lo día 5 de desembre se treuran á subasta 30 puestos situats en la Plassa Real y destinats exclusivament á la venta de turró.

¿Se presentarán licitadors á demanarlos? No poi asegurarse.

Precisament en aquella mateixa plassa hi ha un establiment que té 'l monopoli del turró y es molt difícil ferli la competencia,

Per més informes, dirigéixinse al Casino constitucional, presidit per D. Francisco de Paula.

Sembla que 'l día del gran tiberi ab que l' Ajuntament vá obsequiar al arxiduch Carlos Esteve, hi había una taula apart, ahont alguns regidors endrapavan y 's xalavan, ab tota comoditat, exempts de las trabas de l' etiqueta.

Com siga que 'ls que aixís procedían, son tal vegada 'ls individuos més grassos de la corporació municipal, han trobat desseguida una disculpa per justificar sa conducta descortés y desatenta.

—¿Qué no veuen—diuen ara—que si nosaltres arribém á seure á la taula oficial, l' Arxiduch se queda allí encaixonat, y sense poder moure 'ls brassos?

¡Quin disgust per D. Francisco de Paula!...

A la fotografia de Napoleon van retratarse formant grupo l' Arxiduch, lo Capitá general, lo Gobernador civil y 'l President de la Diputació... ¡Y á n' ell al ciudadá benemérit no li van dir una paraula!...

¡Oh! N' hi ha per tirar la vara al foch... ¡Un grupo sense D. Francisco!... Un grupo aixís es una pirámide truncada.

L' enveja, D. Francisco, l' enveja!... ¿Sab per qué no van invitarlo? Perque al costat de vostè, 'l general Blanco, 'l senyor Antunez, lo senyor

NOVA MODA PER LAS SENYORAS.

—A París diu que ara 's duhen
lliga-camas ab brillants.
—¿Brillants que no s' han de veure?
¡Ay! ¡quins misteris més grans!

Maluquer... y hasta 'l mateix Arxiduch, haurían semblat quatre comparsas!...

Sobre tot no vajan á veure ls *Hugonots*. Lo *Correo Catalán* ha descubert que aquesta ópera es perniciososa y anti-católica. La música de Meyerbeer, qu' entre paréntesis era un juhéu com una sinagoga, podria valerlos l' eterna condemnaçió.

En materia de música, no 's moguin pas de la iglesia. Unas absoltas cantadas ab aquella nyonya característica dels nostres capellans ó l' himne dels de la Reparadora, alló de «*Ruca el infierno —brame Satán*» los farà molt més profit que la música de Meyerbeer.

Mentres aquesta halaga, aquella mortifica, y la mortificació, es si no la principal, una de las primeras virtuts cristianas.

Definitivamen, á mitja senmana entrant sortirà á llum l' «ALMANACH DE LA CAMPANA DE GRACIA, pera 1888». Hi vist las probas y n' he quedat enamorat. Figúrinse quatre planas al cromó, admirablement acabadas, la mar de dibuixos de 'n Pellicer, Apeles Mestres, Moliné, Foix y Miró, si 'ls uns xispejants los altres mes, y un sens fi de treballs literaris en prosa y vers, festius y satírichs, alegres y serios, deguts á reputats escriptors.

Ab tot y aixó l' Almanach no costará més que 50 céntims de pesseta.

La plassa de Catalunya vá á ser urbanisada... provisionalment.

Provisionalment s' hi construhirá una avinguda que tindrà la forma de una S, á fi de respectar la

barraqueta que s' aixeca davant del Circo Eqüestre.

Aquella barraqueta, allá hont la veuhem, t'è més consistencia que cent arcaldes. Los arcaldes passen y la barraqueta queda.

Y escoltin: ¿no 'ls sembla qu' es molt xocant aixó de obligar á fer esses á totas las personas que tingan de anar desde la Rambla al Paseig de Gracia?

Los professors de la Escola Normal de Messtras, desde que 'ls fondos destinats á l' enseyansa s' han centralisatá Madrit, que van molt atrassats de pagas. Aquesta es l' hora que no han cobrat encare la mesada de juriol.

Ja se sab: demanar fondos á Madrit val tant com demanar peras al om. Madrit es un pou sense fondo.

La simpática Granier ha guanyat definitivament lo plet entaulat contra l' empresari Schürmann, ab motiu de negarse aquest á pagarli 'l préu consignat de la seva excursió á Espanya.

Ben fet! A una dona tant caya, no se li nega may res.

Llegeixo en la *Renaixensa*:

«Segons sembla l' Ajuntament de Palma pensa restablir l' antiga música de ministriles, que 's componia de uns quants oboés, trompas y serpentóns.»

¿No veuhem? L' Ajuntament de Barcelona no t'è siquiera 'l treball de restablirla, perque á Casa la Ciutat, la música de ministriles funciona en totas las sessions públicas, ab carácter permanent.

Oboés: en Fontrodona, en Soler y Catalá, en Cabot, en Sol y Ortega y molts altres.

Trompas: en Bañolas, en Lloret, en Masvidal y una infinitat més.

Serpentóns: no n' hi ha més que un; pero val per una dotzena: en Gasull.

S' ha fet satisfactoriament á Barcelona la proba de una orga eléctrica, construhida per l' intelligent fabricant senyor Amézua.

¿No troban que es ja fins allá ahont pot arribar l' atreviment?

Déu, segons, diuhem vá crear lo llamp per estemordir al home, y l' home ab tota la flema, l' agafa, lo subjecta ab fil-ferros y 'l converteix en organista!... Aixó fins sembla una burla.

¡Quin escándol, Déu meu, quin escándol!

Lo dia 15 de desembre se celebrará á ca 'n Parés una exposició de pinturas que promet ser cosa bona.

Y no ho dich així com així, sino que á horas d' ara tinch noticia que son molts los artistas no sols de Barcelona, sino també de Madrit, Valencia, Sevilla, París, Roma y altrás capitals, que han promés enviarhi las sevas obras.

De manera que 'l nostre revister ja tindrà tela tallada.

Tallada y pintada.

A la Parroquial iglesia de Santa María del Pí se anuncian dos vacants de capellanías que segons la convocatoria tenen «anejo el cargo de cantor de voz de bajo.»

¡Cantors de veu de baix!...

¡Santa Bárbara y cóm trona!

Lo govern de la Nova Gales del Sur (Australia) ofereix un premi de 625,000 franchs al que presenti un medi eficas de acabar ab la plaga de conills que destruheixen y assolan aquell país.

Jo, francament, no sè cap medi per destruir à un animal tant gustós; pero podriam fer una cosa: mudar de casa.

Que 'ls habitants de la Nova Gales se 'n vingan à viure à Espanya, y 'ls espanyols nos trasladarem à la Nova Gales.

Al menos menjarém conill ab such.

Un aplauso als escriptors valencians, que anuncian la celebració de un congrés filològich. en lo qual se posará à discussió 'l següent qüestionari:

«1.^{or} Unificació de la llengua que avuy se parla en Catalunya, Valencia y Balears, sa conveniencia, oportunitat y bases fundamentals.

»2.ª Calificació y nom de dita llengua.

»3.^{or} Aptitud de la mateixa pera 'l cultiu de tots los géneros literaris, exámen dels que han obtingut menos cultiu y medis pera fomentarlo.

»4.ta Designació d' autors clàssichs.

»5.ta Concessions que convindria impetrar del poder públich en favor del *llemosi*, ab relació al llenguatge oficial y à la ensenyansa.»

En aquest programa no hi trobo més que una tatxa, filla del afany que han mostrat sempre 'ls valencians en no donar à la llengua catalana 'l nom de pila que li correspón.

¿No es fill directe del catalá 'l llenguatge que 's

parla tant à Valencia com à Mallorca? ¿No van portarlo à aquelles regions, ab las sévas conquistas, los nostres antepassats? ¿A qué, donchs, negarli 'l nom de cataia, per donarli un nom artificial, qual etimologia radica en l' extranger?

Lo *llemosí* ó no significa res, ó voldrà dir lo llenguatge de Limoges, població del mitj-dia de Fransa.

Si tant repugna als valencians lo nom de llengua catalana, ne dirém llengua valenciana, llengua mallorquina, tot lo que vulgan; menos llengua llemosina

No siguém libre cambistas fins en qüestions filològichs, qu' en aquestas materias es ridícul acudir al extranger, quan tenim à casa nostra la fàbrica de las paraulas.

Hi vist un prospecte de certa casa del carrer de Parlament en lo qual s' hi llegeix:

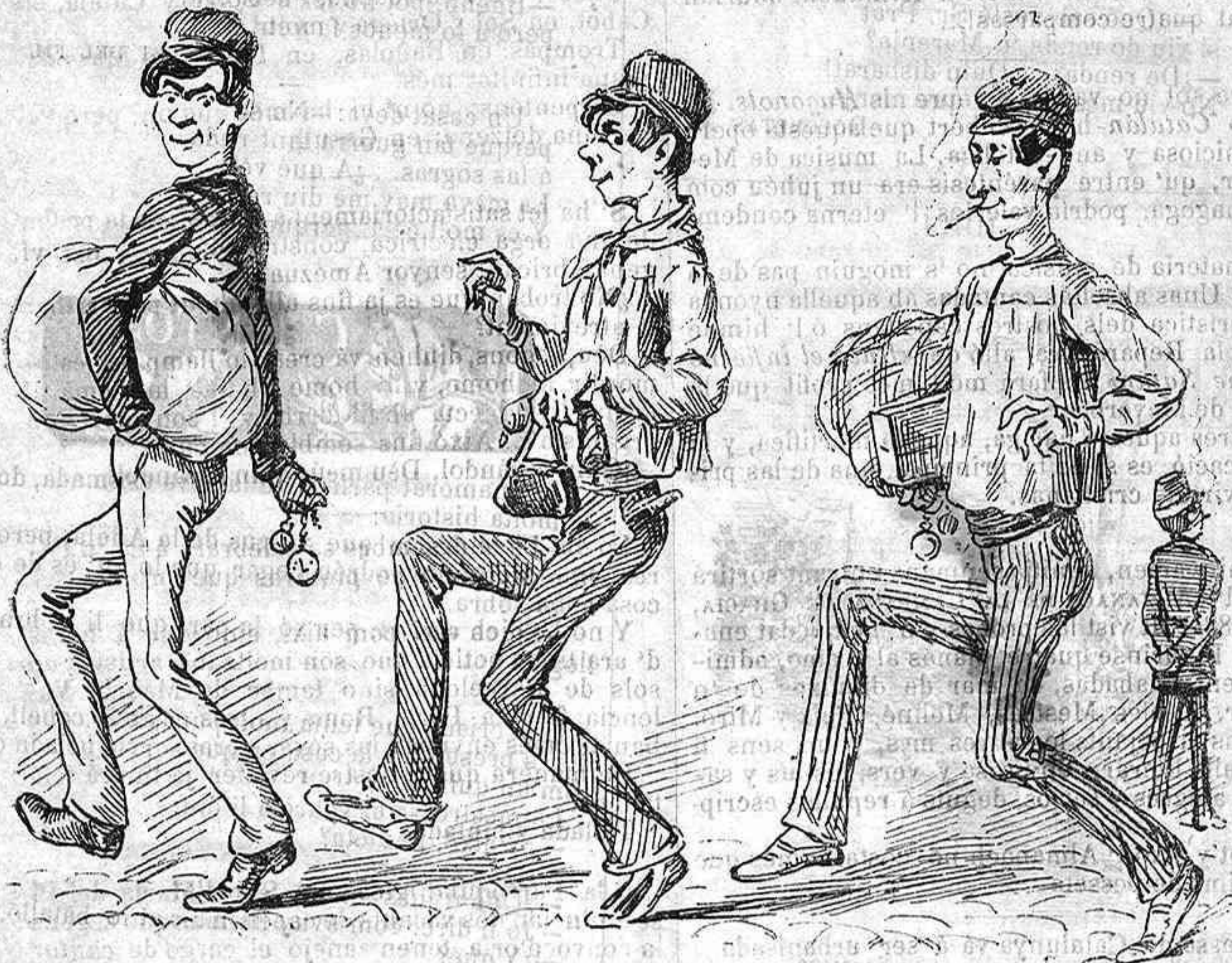
«Se hacen las cartas, y se adivinan muchas cosas.—Se da remedio para cosas que allí se da explicación al que lo desea.—Y matrimonios que no viven conformes se les hace vivir bien.»

Ja ho té entés D Francisco, y li dich, no perque vosté sigui un mal casat, sino per ser un mal arcalde...

Ala, cap al carrer de Parlament, à ferse tirar las cartas.

Sapiguém de una vegada quin será 'l resultat de l' Exposició universal de Barcelona.

LO DE SEMPRE.

Mentres polissons y guras badan, rodant tot lo dia, los lladres, per dintre 'ls pisos, representan *La Gran-ola*.

Va visitar las Provincias del Nort, un tal senyor Lacal, comissionat expressament per fer expositors.

Y ara fa pochs días, las visitava ja un altre comissionat, al mateix objecte.

Aixís, aixís... Quan no basti una canonada, dugas... La gran qüestió aquí es gastar molta pólvora.

Per més que tota la pólvora tingui de gastarse en salvas.

Sembla que una de las modas que ha fet més furor entre las senyoras de París, consisteix en portar lliga-camas, guarnidas ab tancas de brillants y altres pedras preciosas.

¡Quántas n' hi haurá que per ensenyar tanta riquesa! ... Res. Que si hi ha modas molt ridículs, n' hi ha també que son sobradament agradables.

Acaba de morir á una edat avansada Jenny Lind, una prima donna, qu' en sos bons temps havia fet furor

No obstant, com totas las artistas n' havia pasadas de verdas y de maduras.

Un día, en un teatro de Inglaterre, van xiularla; pero ella s' ho va pendre ab molta calma, tant que, duravan encare 'ls xiulets y la Jenny deya:

—¿Sentiu?... ¡Vaya una manera de tocar lo pito!... ¡Bah, bah!... Los inglesos son tant poch filarmónichs, que hasta quan xiulan, desafinan.

EPÍGRAMAS.

—¿Qué sab vosté Sr. Prat
si viu de renda 'n Marenja?
—¿De renda?... ¡Quín disbarat!
No viu més que del que menja.

DOLORETAS M.

IDILI.

Bon sol, una nena hermosa,
un marge y... canta que canta.
¡Ves qui pensa ab lo govern
ni ab l' ánima que l' aguantai

DIALECH.

—Avi, ¿que farém pessebre?
—No hem de ferne! Es clá que sí.
—Es que 'ns falta Sant Joseph!
—Aixó ray: poséum'hi á mi.

En Peralta, company mèu,
que molt poch felis se creu
me va dir: — ¡Sò un desgraciat!
Estich boig... desesperat...
Sempre 'm falta...

—¿Qui?

—La sogra.

—Calma, calma, amich Peralta,
tú rondinas perque 't falta,
y jo ploro perque 'm sobra.

AGUILETA.

—Vaja, aquest vano que porta
no fa senyora, Remey.
—Bueno, pot no fer senyora;
pero á lo menos fa vent.

PEPET DEL FIL.

Un casat deya: —No sè
perque fan guerra tant ruda
á las sogras... ¿A qué vè?
La mèva may me diu re.—
Y es molt cert, perque era muda.

ENRIQUET DEL VI.

Un enamorat parlant de la seva estimada, dona de molta historia:

—Tú dirás lo que vulgas de la Adela; pero ni tú ni ningú 'm podréu negar que lo qu' es de cor n' hi sobra.

—Si, es veritat; per xó la part que li sobra la lloga.

Una criada que tenia molt punt ab lo cabell, un día 's presenta á la casa en que servia pelada casi com un quinto.

La mestressa al véurela li diu:

—¿Y aixó, Pauleta?

—¿Qué senyora?

—¿Que n' has fet dels cabells?

—Jo li diré: com avuy ha marxat lo batalló...

—¿Y qué?

—Que tots los soldats me n' han demanat una moteta...

LLIBRERÍA ESPANYOLA

RAMBLA DEL MITJ, 20

NOVEDATS

NOVEDATS

EL VOTO DE CASTIDAD
NOVELA ORIGINAL

DE
ENRIQUE SEGOVIA ROCABERTI

1 tomo de 116 páginas, Ptas. 1.

EL SUPPLICIO DE UN CURA
VERSION CASTELLANA

1 tomo de 120 páginas, Ptas. 1.

LA PROSA DE LA GLORIA

POR
E. PEREZ ESCRICH

Forma un tomo de 320 páginas con una magnífica cubierta al cromo y vale Ptas. 2'50.

LA SEDUCTORA

NOVELA CONTEMPORÁNEA

POR
D. JOSÉ SILES

1 tomo de 208 páginas, Ptas. 2.

XAVIER DE MONTEPIN

ARNOLDO DESVIGNES

(LOS ABISMOS DE PARIS)

1 tomo de 300 páginas, Ptas. 2.

GABRIEL MERINO

LOS CUERNOS

DE
LUCIFER

UNA EXCURSION AL INFIERNO

1 tomo de 116 páginas, Ptas. 1.

PEPITA DE ORO

NOVELA ORIGINAL

DE
D. JOSÉ ZAHONERO

1 tomo de 80 páginas, Ptas. 1.

JULIO VERNE

NORTE CONTRA SUR

1.º y 2.º cuaderno, Ptas. 2.

LAS CANTONALES

Tomo 44 de la *Biblioteca Demi-Monde*, Ptas. 1.

JORGE SAND

VALENTINA

Version castellana de D. Eugenio de Ochoa
De la Real Academia Española.

1 tomo de 564 páginas, Ptas. 3.

ALFONSO PEREZ NIEVA

HISTORIAS CALLEJERAS

1 tomo de 220 páginas, Ptas. 2.

ALMANACHS AMERICANS

DE PARET

ab xaradas, epigramas, endevinallas
y fins guisats per las cuyneras:
gran assortit per tots los gustos y
totas las fortunas

DESDE

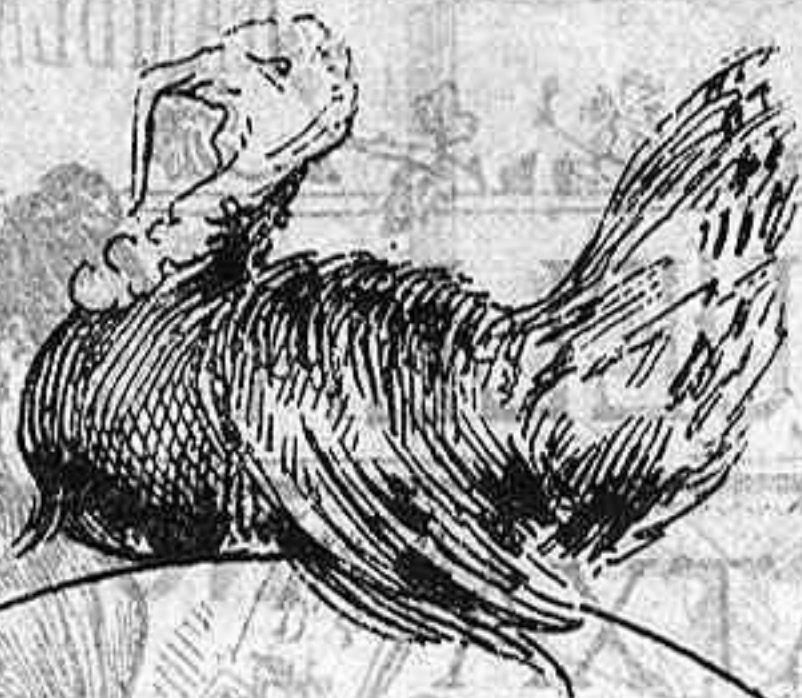
Ptas. 0'37 á 4'50

VENTA AL POR MAJOR Y MENOR

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libranças del Giro Mútuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responem de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgan rebaixas.

RECORTS
DEL
ULTIM TIBERI.

Martin, il·lustre fondista,
de las cuynas lo primor,
y 'l simpàtich Fontrodona,
son decidit protector.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA-DOBLE.—No-ta-ri.—Figas.
2. ID. 2.^a—Trom-pe-ta.
3. ANAGRAMA.—Patillas-Pastilla.
4. SINÓNIMIA.—Llima.
5. TRENCA-CLOSCAS.—Ous del dia.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Florençia.
7. CONVERSA.—Ramon.
8. GEROGLIFICH.—Com més capellans més donas.

XARADAS.

1.
A 'n Tres-hu, nen hu-tercera,
un qu' es més lletj qu' un total

després d' haverli fet mal
á la segona-primera,
prengué una tres-dos molt bona
y prima-dos ademés;
y 'l nen li deya:—Dos-tres
dom primera tres-segona.

S. Ust.

II.

—¿De ahont son aquestas tres
Marina?

—Segona Tot.

—¿Del hort del oncle Ricardo?

—Sí.

—¿Qué magníficas son!
—No es extrany, perque las rego
sovint ab l' aygua del pou,
y á més ab las del gran prima
que passa per allí prop.

J. S. y U.

ANAGRAMA.

—¿Vols venir amich Pasqual
á ca 'l gendre del Ambrós?

—¿A qué?

—A buscá un tot de flors.

—¿Per quí?

—Pèl senyor Total.

XICOT COM CAL.

MUDANSA.

Un total ramell
va dar un novell
á una bella nina
que sol tot gallina.
Sa mare ho veje
y al jove digué,
(donantli un pebrot);
—No 'l vull tot per tot.

CABO XINXILLA.

TRENCA-CLOSCAS.

SE VEU L' IDOL ROVELLAT.

Formar ab aquestas lletras lo títol
de una pessa catalana.

MATA-PARENT.

CONVERSA.

—¿Vols venir Lluís á Palamòs?
—Ca, Simon. ¡Si sabias lo bè que
estich á casa mèval...?
—Deurás viure en un palacio.
—No noy: visch en lo carrer y nú-
mero que havém dit tots dos.

DOLORES MONT.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Se-
gona: animal.—Tercera prenda de vestir.—Quarta: nom
d' home.—Quinta: utensili de carreter.—Sexta: nom de
dona.—Séptima: vocal.

DOMINGUET T.

GEROGLIFICH.

1886 1887

VII

III

RAFAEL ALONSO:

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.